

L'integraziun dals fugitivs è ina enorma sfida

Purs fan bunas experientschas

DA LUCAS DEPLAZES / ANR

■ **L'integraziun dals fugitivs en Svizra munta ina enorma sfida per las vischnancas, per ils chantuns e per la confederaziun. Impurtant è er la buna veglia e la pazienza dals patruns. Dumandads èn plinavat tut ils secturs da l'economia.** A passa 30 000 persunas ha accordà la confederaziun ils dus onns passads provisoricamain u definitivamain asil, ha confermà *Mario Gattiker*, il secretari da stadi tar l'Uffizi federal per migraziun. La mesadad èn uffants e giuvenils. L'integraziun e la scolaziun da quellas persunas muntia ina gronda sfida per la Svizra, ha fatg attent Gattiker ier a chaschun d'ina conferenza da medias a Berna. Dumandads èn tut ils secturs da l'economia.

Bunas experientschas tar ils purs

Las emprimas emprovas cun l'integraziuns da fugitivs en il sectur agrar èn positivs. Ils projects da pilot sin divers bains purils èn stads in success, uschebain per ils fugitivs sco er per ils purs. Quai demusan diversas emprovas praticas, ha confermà Gattiker. Ils fugitivs han plaschair da la lavur sin il funs. Els han pudì emprender blier e far progress en lur nova lingua. La lavur en in team cun maschinas agraras modernas ed en tutta aura saja per blers esters insatge tut nov. La confederaziun sustegna quests projects da pilot che èn planisads per trais onns (2015–2018). L'Uffizi federal per migraziun finanziescha ina part cun 415 000 francs. Ils manaschis pajan per l'emprim onn 2300 francs il mais, suenter è fixada la paja sin 3200 francs il mais. Per las cundiziuns da lavur valan las difirectivas dals chantuns.

Tut ils secturs ston gidar

Finamira na saja betg d'integrar in grond dumber da persunas cun dretg d'asil, ma-

Ils purs ha fatg bunas experientschas cun l'integraziun da fugitivs en il manaschi puril.

KEYSTONE

bain da pudair dar respostas sin dumondas fin uss nunenconuschentas. Nus vulain savair tge cundiziuns èn necessarias per l'integraziun dals fugitivs, ha accentuà Gattiker. Part dals projects da pilot fan mintgamai 15 persunas l'onn. L'emprim onn saja quai stà difficil da chattar manaschis purils per 13 fugitivs. Quest onn haja quai dà avunda interessents. L'engaschi cuzza 12 mais e munta ina buna contribuziun per l'integraziun. Finamira da quest projet n'è betg l'integraziun d'in grond dumber da fugitivs, ma bain da dar impuls ad ulteriurs secturs. Dumandads èn tut ils secturs da noss'economia, ha punctuà Gattiker e fatg allusiun a la restricziun da recrutar forzas estras sco quai che pretendia uss la constituziun.

Ils purs vulan prestar ina contribuziun

Onn per onn basegnan ils purs tranter 25 000 e 35 000 forzas da lavur estras per dar dumogn als basegns stagionals, ha fatg attent il cusseglier naziunal *Jacques Bourgeois*. En vista a las pajas modestas e las lavurs stentusas en il sectur agrar è quai grev d'anflar forzas da lavur svizas. Tuttina vul il sectur agrar prestar ina contribuziun per l'integraziun da persunas che vivan en Svizra, ha confermà il president da l'Uniun purila svizra. Necessari saja dentant e la prontadad dals fugitivs da lavurar sin il funs.

Da l'asen tar il tractor

Markus Ramser, in pur dad Illhart (Turgovia), ha fatg bunas experientschas cun in fugitiv da l'Eritrea. L'incumbensa

d'in manaschi puril è cumbinada cun lavurs corporalmain grevas, da tuttas sorts e da tuttas auras. Impurtant è plinavant l'enconuschienscha da la lingua, da la lingua specifica agrara, ha fatg attent Ramser che è stà preschent a la conferenza. Il fugitiv african haja stuì midar da la lavur cun l'asen sin il sistem puril modern cun tractors e maschinas da mulscher. La buna veglia saja stada avant maun da l'in sco da l'auter. L'integraziun d'ina persuna estra che na conuscha betg nossa lingua, noss sistem da lavur e nossa cultura, muntia in grond engaschi personal. Ramser è dentant fitg satisfatg da la lavur prestada che è succedida en l'interess dad omaduas parts. Ses lavurer fetschia uss in emprindissadi da praticant agrar.